

avui hi ha les cases des del carrer de Sans al mateix Casino.

Des de l'any 80 al 86 els balls es donaven a les sales del Casino i de Can Sala, acabades d'edificar. El 86 es féu també un envelat popular a la Plaça.

La Unió Liberal, l'any 1890 donà funcions de teatre en un envelat que s'aixecà a la carretera, en els terrenys on ara hi ha el seu grandios edifici social.

L'any 92 la societat «El Trueno» va fer també un envelat, que suposem devia fer molt tro. I el 94 i el 99 altres de populars a la Plaça, ja que els balls de societat seguien donant-se a les sales.

El 901 féu el seu primer envelat la societat L'Alhambra, que fins llavors també havia fet els balls a la seva sala del Cafè Nou, edificat l'any 1890. Aquest envelat era a la plaça del Bestiar i l'adornista fou En Gelabert, tal com el del «Trueno» i altres. El 1902 el va fer En Falés, de Molins de Rei; i el del 904 fou el primer envelat que es va fer obert dels costats, tal com es fan ara a Granollers, sense por de que els que miren des de fora es mengin cap cortinatge ni desllueixin les cornucòpies.

L'any 1907 cal senyalar-lo, puix que es féu el primer envelat de L'Alhambra tal com es fa encara avui a la plaça de Perpinyà, amb lloc pels músics al mig. Va ploure tots tres dies de la festa i el president, el sastre Josep Arnau, va passar el disgust màxim. Tant que li havia costat fer aquell envelat i la pluja ho deslluïa tot!... Només s'hi celebrà el «Ball de deu», que ja aquell any es va fer després de migdia, en lloc de la típica dansa. Adornista, ho fou En Vinyals, la instal·lació d'acetilèn d'En Garriga i el jardiner En Palaus.

L'any 1917 el Casino retornà a l'envelat tradicional: la sala, que l'any 1880 i fins llavors abastava, resultava petita, i, tal com abans ho havia fet L'Alhambra, el Casino es decidí celebrar els balls a fora, convertint en sala de festes el bellíssim jardí de la societat, tal com encara es ve fent cada any.

La Unió Liberal féu el seu primer envelat «monumental» al Parc de l'estació l'any 1924. El feren En Gelabert, En Palaus i En Garriga, i actuà de director el pintor Antoni Villà.

Nosaltres recordem encara els envelats il·luminats amb espelmes, col·locades en unes grans aranyes de vidrets tallats que els antiquaris les adquiriren a molt bon preu en l'època de les vaques grasses o de la postguerra. El què no recordem, és de quan s'il·luminaven amb teies i petroli.

Els envelats més luxosos durant alguns anys foren il·luminats amb llum de gas; a Granollers des de l'any 80, en que fou inaugurat aquest servei públic d'il·luminació. I des de l'any 1900 fou emprat l'acetilèn, que des del 1913 el substitueix, amb incomparable superioritat, la llum elèctrica, que des d'aquell any instal·là a Granollers la Companyia Estabanell i Pahisa.

Es de remarcar que en els anys 1894 i 95 a l'envelat del barri de Sants Metges fou ja emprada l'electricitat, que subministrà el fabricant senyor Jaume Serra i Dachs. Constituï un gran esdeveniment popular, que provocà un devesall de literatura progressista en «El Congost».

Recordem també, com nota curiosa, l'envelat que es construí l'any 1898 a la plaça de Guimerà — que llavors era de la Corona, — per la festa del barri de Santa

Esperança. Fou un gran èxit; però per poc més es promou un seriós conflicte. El poble el vespre envaï l'envelat, meravellat de tanta magnificència; però els que l'havien fet, que es creien que seria per ells, en trobar ocupats els llocs que s'havien cregut poder-se reservar, volien fer retirar l'orquestra contractada pel sarau. Sortosament s'imposà el bon sentit, i el sarau tingué el lluïment i l'expressió justa i apropiada del mot. Al pis del Jutjat es féu un ball al qual hi assistiren els que desconeixien els costums vilatans i el tarannà del nostre poble.

Recordem així mateix, que l'envelat magnífic de L'Alhambra—la nota més brillant i acolorida de la nostra festa — l'any 1914, fou pretext perquè vingués a Granollers l'Orfeó Català. I que a l'envelat de La Unió Liberal l'any 1924 hi donà un concert la Banda Municipal de Barcelona.

* * *

I ara deixeu que una vegada més diem, amb una punta de vanitat i d'orgull, el goig que sentim com a granollerins, d'aquest costum tan nostre que enlloc més no té seguidors. Als envelats de Granollers, llevat de les llotges de moderna construcció, els seients són a mercè dels primers que els ocupen, que molt sovint no són pas els familiars dels socis. I són esbatanats a la llum del sol i a la frescor de la nit, perquè puguin gaudir de la festa aquells que no hi poden entrar. Abans, els forasters havien de proveir-se d'invitacions; ara, ni això els és exigit per a entrar.

Repetim-ho: Granollers, terra de músics i terra de llibertat!

A. GARRELL

L'envelat de La Unió Liberal al Parc de l'estació a l'hora del ball matinal de 1928